

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Kommunernes lønningsnævn fungerer som en statsautoriseret faglig voldgift, der egenhændigt kan sige nej til alle lønforbedringer, uden at de faglige organisationer overhovedet kan komme i forhandlinger. Lønningsnævnet kan ikke selv forhandle med personaleorganisationerne, men skal godkende de resultater, som Kommunernes Landsforening og lønudvalgene kommer frem til i forhandlinger med personalet.

Ud over denne hals- og håndsret over lønforholdene kan nævnet fastsætte nærmere retningslinjer og betingelser for gennemførelsen af ændringer af vilkårene for personalet, foretage henstillinger til de kommunale repræsentanter og kræve, at sager om mere almindelige eller principielt betydningsfulde ændringer af løn- og ansættelsesforhold skal forelægges nævnet, før forhandlinger indledes.

Endvidere blev der i folketingssamlingen 1978-79 skabt lovhjemmel for en normeringskontrol. (Se § 1, nr. 3, i lov nr. 128 af 28. marts 1979). I et svar til kommunaludvalget under udvalgsbehandlingen gav ministeren udtryk for følgende: »Omfanget af normeringskontrollen afgøres alene af lønningsnævnet«. En fantastisk vidtgående konklusion, der giver frit spil for lønningsnævnets udmøntning, og netop lønningsnævnets egne aktiviteter har været afgørende for udviklingen af nye beføjelser til nævnet.

Lønningsnævnet er således et helt uacceptabelt indkomst- og lønpolitisk organ, der gør egentlige overenskomst- og lønforhandlinger illusoriske og medvirker til at skabe det stive lønsystem, der i høj grad har været årsag til udviklingen af det omfattende lønefterslæb også for de kommunalt ansatte. Lønningsnævnet har klart vist sig som et effektivt redskab for den centralistiske statslige lønpolitik. Som led i håndhævelsen af folketingets lønpolitiske rammer har lønningsnævnet f. eks. forlangt forfremmelser til godkendelse. Det skete med den begrundelse, at de lønpolitiske rammer ikke måtte omgås gennem forfremmelser og dermed lønforhøjer.

Lønarbejdernes organisationer har klart demonstreret utilfredshed med lønningsnævnets aktiviteter. De kommunale organisationers repræsentanter fører et håndfast tilsyn med de lønforhandlinger, de selv fører. Lønarbejderne sættes i en svag og umulig forhandlingsituation – hvis den overhovedet kan kaldes sådan – når arbejdsgiversiden på denne måde har den retlige kompetence til at stadfæste aftalerne – eller lade være. Den netop afgæde formand for DKA, Jørgen Knudsen, udtrykte sin utilfredshed således i LO-bladet nr. 5, 1977:

»Hvordan mon reaktionerne ville blive, hvis man inden for det private arbejdsmarked havde nedsat en arbejdsgivervoldgift uden lønmodtagerrepræsentanter, der egenhændigt kunne sige nej til alle overenskomstforbedringer, uden at de faglige organisationer overhovedet kunne komme i forhandling – endside med en sådan voldgift?«

De faglige organisationer har ligefrem måttet føre retssager for at forsvare deres medlemmers interesser, men med et dårligt resultat. Lønningsnævnet er statsautoriseret. SID, DKA og andre faglige organisationer med medlemmer, der er underlagt lønningsnævnets afgørelser, står i omtrent samme situation, som de polske arbejdere stod i fagpolitisk, før de fik aktionsret og adgang til at oprette frie fagforeninger.

Forslagsstillerne vender sig kraftigt imod dette offentlige lønpolitiske kontrolorgan og ønsker det afskaffet, så de faglige organisationer kan komme ind i reelle forhandlings- og kampsituationer om løn- og arbejdsforhold.

Adgangen til dette blev på et tidspunkt opfattet som en del af de borgerlige demokratiske rettigheder. Dette viser sig klart kun at være tilfældet, så længe det ikke generer udviklingen af det kapitalistiske system.

De offentligt ansattes lønefterslæb

De ca. 740.000 offentligt ansatte har fået oparbejdet et betydeligt lønefterslæb i forhold til lønudviklingen på det private arbejdsmarked. Deres organisationer har opgjort efterslæbet til godt 8,5 pct. i gennemsnit. Dette lønefterslæb ønsker de